

דרמטופילוזיס בבקר

ד"ר י. ירוחם, ה"חקלאית", גדרה
פרופ' א. הדני, המכון הוטרינרי ע"ש קמרון, בית דגן

מכניות בעור, חולשה הנגרמת על ידי גורמים שונים: מצבי עקה. נמסר אף על מצב של כשל אימונולוגי כבסיס לתחלואה קשה. הזואוספורות חודרות לעור מבעד לשכבת המגן המורכבת משלושת "קווי ההגנה" הטבעיים של העור:

- השער- (או הצמר);
- מעטה החלב על פני העור;
- השכבה הקרנית (stratum corneum).

החדירה מתאפשרת כאשר מעטה החלב המכסה את השכבה הקרנית ניזוק או חסר או כאשר השכבה הקרנית נפגעה. כנראה, החידק *D. Congolensis* אינו יוצר טוקסינים והתגובה הדלקתית מיוחסת לתוצרי

דרמטופילוזיס* היא מחלת עור הנגרמת על ידי החידק *Dermatophilus Congolensis*. מחלה זו תוארה לראשונה על ידי Van Saceghen ב-1915 בקונגו הבלגית. המחלה מאופיינת על ידי דלקת עור אקסודטיבית עם היווצרות גלדים ודלקת זקיקי השערות. לחידק *D. Congolensis* אין ספציפיות לפונדקאי מסויים. המחלה תוארה בחיות בית, בחיות בר, בזוחלים ובאדם והיא נפוצה ברוב חלקי תבל. היא פוגעת קשה בעיקר בבעח"י בארצות השוכנות באזורים טרופיים וסובטרופיים. החידק *D. Congolensis* אינו מופיע בצורה חופשית בטבע, אינו מתרבה ואינו שורד בקרקע. הוא מתקיים כנראה כספרופיט על עור בעח"י והאדם. החידקים שורדים בחומר הקשקשי ובגלדים (כנראה גם בזקיקי השערות) במצב יבש משך שנים רבות. בעח"י הגועים במצב סמוי מהווים מקור הדבקה עיקרי בעדר. הצורה המדבקה של האורגניזם הן זואוספורות בעלות כושר תנועה בעזרת שוטונים. אלה משתחררות בצורה מסיבית מהעור הנגוע לאחר הרטבתו. לגשמים ולהמטרה ישירה על הבקר ונוכחותם של בעח"י נושאי גורם המחלה בעדר יש תפקיד חשוב באפיזואוטיוולוגיה של המחלה. באפריקה הטרופית יש קורלציה ברורה בין אירוע התחלואה ובין מזג אויר גשום. התפשטות המחלה מתרחשת על ידי מגע ישיר בין בעח"י ובעיקר כאשר הם רטובים, על ידי פרוקי רגליים שונים כמו קרציות ומעופפים מוצצי דם, אשר גם מעבירים את גורם המחלה וגם גורמים לנזק מכני לעור הפונדקאי. בנוסף למשקעים ולטיפלים חיזוניים יש גם לגורמים נוספים השפעה על הופעת המחלה ולהתפשטותה בעדר: אקלים חם ולח, פגיעות

צורת "המראה הרטוב"

* בעבר היה שמה של המחלה סטרפטוטריכוזיס.

בין עדרים אלה. כוונתנו בעיקר להמטרה ולמקלחות של הבקר בחצר ההמתנה, פעולה אשר אינה מתבצעת במשקים המשפחתיים, ואולי גם למצבי עקה גדולים יותר בו נתונות המבכירות בעדרים הקיבוציים.

המטרה ממושכת גורמת לשטיפה של מעטה החלב וריכוך השכבה הקרנית של העור ובכך מסייעת בהדבקת בעח"י בנגע זה. היות ואנו עוסקים למעשה במחלת ממשק, ניתן על ידי נקיטת אמצעים מסויימים כמו אחזקת המבכירות בקבוצה נפרדת ומניעת ההרטבה בשבועות הראשונים שלאחר ההמלטה, למתן ואולי אף למנוע התחלואה במחלה זו.

בספרות יש גם דיווח אחד על ניסוי מוצלח של חיסון בקר צעיר בתרכיב חי בחיסון תוך-עורי.

פירוק של התאים שניזוקו. התהליכים הדלקתיים מוגבלים לשכבת האפידרמיס.

בשנתיים האחרונות אובחנו בארץ 40 עדרים נגועים במחלה זו:

35 - עדרים קיבוציים;

4 - עדרים מושביים;

1 - פריה (תחנה להזרעה מלאכותית).

צורת דלקת העור האקסודטיבית

המחלה הופיעה בעדרים אלה ב-5 צורות שונות:

1. הצורה הנודולרית (גבשושיות);
 2. הצורה הלפרואידית ("צרעת");
 3. הצורה הטומורוזית (גידולית);
 4. צורת "המראה הרטוב" (תמונה 1);
 5. צורת דלקת העור האקסודטיבית (תמונה 2).
- שתי הצורות האחרונות הן השכיחות בעדרי הבקר לחלב בארץ.

צורת דלקת העור האקסודטיבית היא אשר גורמת לזנק הרב ביותר, בעיקר למבכירות בשבועות הראשונים שלאחר ההמלטה. מאידך, בעדרים המושביים המחלה נדירה יחסית ובאותם 4 עדרים בהם המחלה אובחנה היא הופיעה בבהמות בודדות ובצורה כרונית והנזקים שהיא הסבה לעדר הגוע היו מזעריים. במספר עדרים נדבקו במחלה זו גם רפתנים. ההבדל הרב בשכיחות המחלה בעדרים הקיבוציים לעומת העדרים המושביים נעוץ בשוני בשיטת הממשק

באו-מטיק

מערכות חליבה מתקדמות

• **מערכות חליבה**

• **מכוני חליבה ואוטומציה**

• **מושלמת**

• **חליבה לקו**

• **מכון עם צנצנות**

• **חליבת צאן ועיזים**

*** הנאמת האמון לצרכי האקונו**

סוכנים לישראל:

אחים פולק

סוכנויות יבוא בע"מ

שרות מקצועי מעולה

רח' לינקולן 11, תל אביב.

טל. 03-291236-9